

APLINKOS APSAUGOS AGENTŪRA

Biudžetinė įstaiga, A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius,
tel. 8 706 62 008, faks. 8 706 62 000, el. p. aaa@aaa.am.lt, http://gamta.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188784898

UAB „Magma“
Adresatams pagal sąrašą

2017-07-14
į 2017-06-15

Nr. (28.5)-A4-4374
Nr.227

ATRANKOS IŠVADA DĖL ZARASŲ RAJONO RŪSTEIKIŲ SMĖLIO IR ŽVYRO TELKINIO NAUJO PLOTO NAUDOJIMO POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO

1. Informaciją atrankai pateikė

UAB „Magma“, Vaiveučio g. 18, LT-08402 Vilnius, tel./faks. (8 5) 2318178, faks. (8 5) 2784455, el. p.: gjmagma@gmail.com

2. Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas

UAB „Keljeras“, Melioratorių g. 15, Užtiltės k., Zarasų k., LT-32300, tel. (8 385) 56140, el. paštas info@keljeras.lt

3. Planuojamos ūkinės veiklos pavadinimas

Zarasų rajono Rūsteikių smėlio ir žvyro telkinio naujo ploto išteklių naudojimas.

Planuojama ūkinė veikla (toliau - PŪV) atitinka planuojamą ūkinę veiklą, nurodytą LR planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 2 priedo rūšių sąrašo 14 punkte – planuojamos ūkinės veiklos, kuriai turi būti atliekama atranka dėl poveikio aplinkai vertinimo, rūšių sąrašą įrašytos planuojamos ūkinės veiklos keitimas ar išplėtimas ir kiti pakeitimai, galintys daryti neigiamą poveikį aplinkai.

4. Numatoma planuojamos ūkinės veiklos vieta – planuojamas naudoti Rūsteikių smėlio ir žvyro telkinio naujas plotas yra Utenos apskrityje, Zarasų rajono savivaldybės pietrytinėje dalyje, 9 km į pietus, pietryčius nuo Zarasų miesto centrinės dalies, Zarasų seniūnijoje, Rūsteikių ir Degesiškių kaimuose, išsiidėstęs mažai urbanizuotoje, kaimiškoje vietovėje. Artimiausios Rūsteikių kaimo sodybos nuo planuojamo naudoti ploto yra nutolusios atitinkamai 30, 50, 80, 110 m ir didesniais atstumais. Greta planuojamo atidaryti karjero ribos nėra daugiau planuojama ar suplanuota gyvenamųjų ar visuomeninės paskirties teritorijų. Artimoje telkiniui aplinkoje nėra nei vienos upės, ežero ar tvenkinio įrašyto į LR upių, ežerų ir tvenkinių kadastrą. Artimiausią hidrografinį tinklą nagrinėjamo ploto apylinkėse sudaro už 0,9 km į šiaurės vakarus pratekantis ištiesintos vagos Vaisinės upelis (LR upių, ežerų ir tvenkinių kadastrė Nr. 12210011). Planuojamas naudoti plotas nepatenka į vandens telkinių pakrančių apsaugos juostas ir zonas. Nagrinėjamame plote ir greta jo nėra vandens gręžinių išgręžtų į gilesnius vandeningus sluoksnius. Artimiausias vandens gręžinys, esantis Šaulių I kaime, nuo telkinio naujo ploto yra nutolęs 1 km į šiaurę (Nr. 14049). Artimiausia vandenvietė (Nr. 3324), esanti taip pat Šaulių I kaime, yra nutolusi 1,7 km į šiaurės vakarus. Apie šią vandenvietę nėra įsteigta SAZ. Telkinio teritorijoje nėra žinoma jokių istorinių, kultūrinių arba archeologinių vertybių. Artimiausia saugoma kultūros vertybė yra Rūsteikių pilkapynas, esantis 1635 m į pietus, pietvakarius (unikalus objekto kodas kultūros vertybių registre – 13048). Vertinamas plotas nepatenka į saugomas teritorijas, tarp jų Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“. Artimiausia saugoma ir „Natura 2000“ saugoma teritorija svarbi

buveinių apsaugai teritorija yra Gražutės regioninis parkas, kuris nuo planuojamo naudoti ploto yra nutolęs 680 m į pietvakarius. Artimiausia „Natura 2000“ teritorija svarbi paukščių apsaugai yra šiaurės rytinė Gražutės regioninio parko dalis, nutolusi 1,6 km į pietryčius.

5. Trumpas planuojamos ūkinės veiklos aprašymas

Bendrai planuojamas naudoti plotas, susidedantis iš dviejų 20,7 ha ir 1,1 ha dalių, apima 21,8 ha plotą. Šiame plote Lietuvos geologijos tarnybos prie AM direktoriaus 2016 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. 1-265 (20,7 ha dalyje) ir Lietuvos geologijos tarnybos prie AM Žemės gelmių išteklių aprobavimo komisijos 2008 m. spalio 30 d. posėdžio protokolu Nr. 4-29(319) (1,1 ha dalyje) buvo patvirtinti smėlio ir žvyro ištekliai. Gavus Lietuvos geologijos tarnybos leidimą naujo ploto išteklių naudojimui, žemės ūkio paskirties žemės sklypų (kad. Nr. 4360/0002:18, 4360/0002:33, 4360/0002:78, 4360/0002:89 ir 4360/0002:127) pagrindinė naudojimo paskirtis naudojimo planu kasybos laikotarpiui bus keičiama į kitą, numatant naudojimo būdą – naudingųjų iškasenų teritorijos.

Birių naudingųjų iškasenų kasybai pagrinde naudojamas ekskavacijos būdas, o gruntai pervežami automobiliais. Kasyba karjere planuojama vykdyti šiltuoju metų laikotarpiu (173 pamainos), o produkciją realizuoti per visus metus (231 pamaina). Technogeninei apkrovai sumažinti bus naudojami tie patys našūs, šiuolaikiniai mechanizmai kaip ir greta veikiančiame karjere. Dar prieš pradedant nuodangos ir gavybos darbus telkinyje palei išteklių apskaičiavimo kontūrą link dviejų artimiausių gyvenamųjų sodybų bus pastatytos dvi akustinės sienelės po 50 m. Tik pastačius akustines sienes palei sodybas seks nuodangos ir kiti kasybos darbai. Dirvožemis bus nuimamas buldozeriu ir sustumiamas į pylimus karjero pakraščiuose. Telkinio pakraščiuose sustumtų dirvožemio pylimų aukštis sieks iki 3 m, pagrindo plotis iki 11-12 m. Iš centrinėje dalyje sustumtų pylimų, dirvožemis bus kasamas ekskavatoriumi ir kraunamas į sunkvežimius, kurie perveš jį į pakraščius (vidutinės metinės dirvožemio nuėmimo apimtys skaičiavimuose priimamos apie 7200 m³). Nuėmus dirvožemio sluoksnį bus nukasami likę dangos gruntai (pagrindė priemėlis), kurių vidutinis storis skaičiavimuose priimamas 2,8 m (metinės dangos gruntų nuėmimo apimtys skaičiavimams priimamos apie 61600 m³). Šiuos dangos gruntus taip pat planuojama sandėliuoti karjero pakraščiuose arba laikinuose pylimuose karjero viduje, vėliau juos panaudojant rekultivuojant karjerą. Likusių dangos gruntų nuėmimui bus naudojamas tas pats ekskavatorius ir juos pervežantys sunkvežimiai. Nuimant dirvožemį ir kitus gruntus, kasybos aikštelės palyginimui, rekultivavimo, kelių tvarkymo ir kituose paviršiaus lyginimo darbuose bus naudojamas buldozeris. Nuėmus dangos sluoksnį, visas sausas naudingasis klotas bus kasamas krautuvu ir iš karto pilamas į mobilią sijojimo mašiną išrūšiuojimui. Atskirtos stambesnės frakcijos už 16 mm dar bus papildomai apdirbamos trupintuve. Iš apvandeninto klotu ekskavatoriumi iškasta žaliava bus pilama į pylimus nusausėjimui ir tik po išrūšiuojama. Išrūšiuota ir susmulkinta produkcija kitu krautuvu bus pakraunama į didelės keliamosios galios (324/440 kW/AG, keliamoji galia 15 t) sunkvežimius ir išvežama vartotojams. Per metus planuojama iškasti apie 100 tūkst. m³ smėlio ir žvyro išteklių, kurie bus naudojami kelių tiesimui ir remontui, įvairių statybinių užpildų bei betono gamybai, statybos darbams ir užpylimams. Išvežant produkciją bus naudojamas jau sukurta kelių infrastruktūra. Pradžioje produkcija iš karjero bus išvežama į palei rytinį pakraštį einantį rajoninį kelią Zarasai – Kopūstinė – Turniškė – Salakas (Nr. 5306). Toliau produkciją išvežantys sunkvežimiai judės pietų kryptimi link kito rajoninio kelio Lupenka – Tumiškė (Nr. 5313), kuriuo pasieks magistralinį kelią Vilnius – Švenčionys – Zarasai (Nr. 102). Produkcija bus gabenama tik viešo naudojimo keliais, kuriuose nėra jokių apribojimų sunkiajam transportui. Karjero vidaus keliai ir toliau turės atitikti kelių techninio reglamento KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ ūkių vidaus kelių IIIv kategorijos reikalavimus. Kitokie inžineriniai tinklai karjere nereikalingi.

Telkinio paviršiuje esantis dirvožemio sluoksnis, prieš atidengiant klotą bus nuvalomas ir susandėliuojamas pylimuose bei apsėjamas žolių mišiniu. Tai apsaugos jį nuo taršos ir defliacijos. Rekultivuojant iškastą plotą, derlingasis sluoksnis šlaituose ir neapvandenintoje karjero dalyje bus

pilnai atstatytas. Vanduo iš susidarysiančio telkinio nebus naudojamas. Iš apvandeninto klodo iškastas smėlis ir žvyras bus pilamas į pylimus nusausėjimui, o perteklinė drėgmė sugrįš atgal į gruntinius vandenis. Kasant smėlį ir žvyrą iš apvandeninto sluoksnio iki vandens lygio dar bus paliekamas 1 m sauso klodo sluoksnis, kad kasybos technika neklimptų ir nebūtų komplikuojami kasybos darbai. Kasant apvandenintą sluoksnį, naudojimo plane bus numatoma atskira gavybos pakopa. Šiuo metu planuojamo naudoti ploto nedidelė dalis (apie 1,1 ha) yra priskirta IV grupės ūkiniams miškams. Naudingieji išteklių planuojamame naudoti plote esančioje miško žemėje (1,1 ha plote) būtų eksploatuojami tik pasibaigus smėlio ir žvyro ištekliams ne miško žemėje (20,7 ha plote), laikantis LR Miškų įstatymo nuostatų ir pritaikius kompensacines priemones pinigine forma arba atsodinant tokį patį miško plotą kitoje vietoje. Iškasus naudinguosius išteklius, rekultivuojant karjerą jame bus sodinamas tas pats ūkinis miškas. Karjero vietoje susidarysiantis baseinas bus užpilamas dangos gruntais.

Planuojamame naudoti objekte teršalus skleis mobilūs šaltiniai, tačiau oro tarša išmetamomis dujomis bus minimali ir neįtakos oro taršos rodiklių. Dirbant mechanizmams karjere skleidžiamas triukšmas artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje neviršys leistino 55 dB(A) lygio. Kasant smėlį ir žvyrą atliekų nesusidarys, nes viskas bus sunaudojama, o likusiais dangos gruntais bus rekultivuotas karjeras. Dangos gruntais bus nulėkštinti šlaitai, užpiltos seklausios vandens baseino vietos. Radioaktyviosios medžiagos karjere nebus naudojamos. Prie karjero administracinių patalpų šiuo metu yra pastatytas buitinių atliekų konteineris, kurio turinį ir toliau periodiškai išveš atliekas tvarkanti įmonė. Kasant smėlį ir žvyrą bei jį perdirbant pramoninių nuotekų ir vandens teršalų nesusidaro. Biologiniai darbininkų teršalai iš lauko tipo biotualetų ir toliau bus perduodami utilizavimui atliekas tvarkančiai įmonei ir nepasklis į aplinką.

5¹. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumas

Artimiausia Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ saugoma teritorija svarbi buveinių apsaugai - Gražutės regioninis parkas, yra už 680 m į pietvakarius nuo karjero. Atsižvelgiant į tai, kad planuojamos ūkinės veiklos vieta nepatenka į Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritoriją ir kad naudingųjų iškasenų gavybos plėtra vyks priešinga regioniniam parkui kryptimi, ūkinės veiklos poveikio reikšmingumo „Natura 2000“ teritorijoms nustatymas netikslingas.

6. Pastabos, pasiūlymai

6.1. Apie priimtą atrankos išvadą užsakovas ar PAV dokumentų rengėjas, gavęs atrankos išvadą, per 10 darbo dienų turi pranešti visuomenei, paskelbdamas visuomenei informaciją vadovaudamasis Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos apraše, patvirtintame LR aplinkos ministro 2005 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-370 „Dėl visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Tvarkos aprašas), nustatyta tvarka. Teikiant informaciją visuomenei apie atrankos išvadą dėl poveikio aplinkai vertinimo nurodyti, kad išsamiau susipažinti su informacija apie planuojamą ūkinę veiklą galima Aplinkos apsaugos agentūros Poveikio aplinkai vertinimo departamento Panevėžio ir Utenos skyriuje, Metalų g. 11, Utena, 207 k., tel. (8 389) 69369.

6.2. Užsakovas turi raštu informuoti atsakingą instituciją (Aplinkos apsaugos agentūrą) apie pranešimo paskelbimą minėtame Tvarkos apraše nurodytose visuomenės informavimo priemonėse, kartu pridėdamas laikraščius, kuriuose skelbtas pranešimas, kopijas ir pranešimo, skelbto savivaldybės ir seniūnijos, kurių teritorijas apima planuojama ūkinė veikla, su savivaldybės ir seniūnijos informacine žyma apie gavimo faktą ir data.

6.3. PŪV turi atitikti Zarasų rajono savivaldybės bendrojo plano, patvirtinto Zarasų rajono tarybos 2011 m. vasario 3 d. sprendimu Nr. T- 1 „Dėl Zarasų rajono savivaldybės bendrojo plano patvirtinimo“, sprendinius.

6.4. Smėlio ir žvyro telkinio naujo ploto naudojimas bus galimas nustatyta tvarka pakeitus

pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį.

6.5. Naudingųjų išteklių planuojamame naudoti plote esančioje miško žemėje (1,1 ha plote) eksploatavimas bus galimas tik pasibaigus smėlio ir žvyro ištekliams ne miško žemėje (20,7 ha plote), nepažeidžiant LR Miškų įstatymo nuostatų ir Miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis tvarkos aprašo, patvirtinto LR Vyriausybės 2011 m. rugsėjo 28 d. nutarimu Nr. 1131, reikalavimų dėl miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis, nustatyta tvarka išėmus planuojamą teritoriją iš valstybinės reikšmės miškų plotų ir pritaikius kompensacines priemones pinigine forma arba atsodinant tokį patį miško plotą kitoje vietoje.

6.6. Rengiant naudingųjų išteklių naudojimo planą, vadovautis Žemės gelmių naudojimo planų rengimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014-02-17 įsakymu Nr. D1-145 „Dėl žemės gelmių naudojimo planų rengimo taisyklių patvirtinimo“, ir įtraukti visas aplinkosaugines priemones, kurios numatytos pateiktoje informacijoje poveikio aplinkai vertinimo atrankai.

6.7. Vykdomos veiklos metu paaiškėjus, kad daromas didesnis poveikis aplinkai už informacijoje atrankai pateiktus arba teisės aktuose nustatytus rodiklius, veiklos vykdytojas privalės nedelsiant taikyti papildomas poveikį aplinkai mažinančias priemones.

6.8. Veiklos vykdytojas bet koku atveju privalės laikytis visų aktualių veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų ir atitinkamai keisti veiklos rodiklius, keičiantis teisiniam reglamentavimui.

7. Pagrindiniai motyvai, kuriais buvo remtasi priimant išvadą

7.1. PŪV vieta nepatenka į saugomų teritorijų, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų ribas. Įvertinus PŪV vietą, reikšmingas neigiamas poveikis artimiausioms gamtinėms paveldo vertybėms, kultūrinio kraštovaizdžio vietovėms, kultūros paveldo vertybėms, saugomoms teritorijoms bei „Natura 2000“ teritorijoms nenumatomas.

7.2. Pagal kraštovaizdžio vertingumo skirstymą, vertinamas plotas turi žemesnę nei vidutinę vertę, kuriame iš esmės kraštovaizdžio struktūra jau pakeista vykdant naudingųjų išteklių gavybą šiuo metu veikiančiame karjere. Tęsiant kasybą telkinio naujame plote naudingųjų iškasenų gavyba ir toliau būtų koncentruojama vienoje vietoje bei būtų naudojamos iš esmės ta pačia ankstesniais metais sukurta infrastruktūra, todėl planuojamas praplėsti karjeras neįtakos bendros kraštovaizdžio struktūros.

7.3. Kasybos metu vandens lygis karjere nebus dirbtinai žeminamas ar kitaip keičiamas, todėl smėlio ir žvyro eksploatavimas neturės apčiuopiamos tiesioginės neigiamos įtakos aplinkiniams ežerams, upėms, vandens telkiniams, artimiausių sodybų šuliniams, gręžiniams ar artimiausioms vandenvietėms.

7.4. Eksploatuojant telkinį gamybinių atliekų nesusidarys, vanduo nebus naudojamas, taip pat neplanuojama naudoti stacionarių oro taršos šaltinių, o specializuota technika dirbs nekoncentruotai (pasiskirsčiusi atskiruose telkinio plotuose ir palaipsniui judėdama iš vienos vietos į kitą). Atlikus oro teršalų skaičiavimus, nustatyta, kad, esant pačioms nepalankiausioms taršos sklaidai sąlygoms, veiklos metu aplinkos oro teršalų koncentracijos nei objekto teritorijoje, nei artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje, neviršys ribinių dydžių, todėl neigiamo poveikio visuomenės sveikatai nebus.

7.5. Pagal informacijoje atrankai pateiktus skaičiavimus kasybos mašinų ir transportavimo keliu važiuojančių sunkiasvorių mašinų keliamas triukšmas artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje neviršys Lietuvos higienos normos HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ reglamentuojamų lygių.

7.6. Rekultivuojant karjerą, šlaitai bus nulėkštinti, o susiformavęs vandens baseinas užpiltas dangos gruntais ir apsodintas mišku. Tokiu būdu išeksploatuotas plotas bus labiau priderintas prie supančių natūralių reljefo formų ir padidinta vietovės kraštovaizdžio estetinė vertė.

7.7. Numatomos priemonės neigiamo poveikio aplinkai prevencijai vykdyti ir poveikiui sumažinti, tarp jų: akustinių sienelių įrengimas, dirvožemio pylimų iki 3 m aukščio sustūmimas,

kasybos technikos darbas gavybos pakopos apačioje, šiuolaikinių saugių ir našių mechanizmų naudojimas, sunkvežimių kėbulų dengimas tentais, išvežimo žvyrkelio laistymas sausros metu.

8. Priimta atrankos išvada

Atsižvelgiant į išdėstytus motyvus ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 7 straipsnio 6 dalimi, pagal atrankai pateiktą informaciją planuojamai ūkinei veiklai – Zarasų rajono Rūsteikių smėlio ir žvyro telkinio naujo ploto išteklių naudojimui – poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas.

Ši atrankos išvada dėl poveikio aplinkai vertinimo galioja 3 metus nuo atrankos išvados viešo paskelbimo dienos. Šis sprendimas gali būti persvarstomas Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatyta tvarka - suinteresuota visuomenė per 20 darbo dienų nuo atrankos išvados paskelbimo dienos turi teisę teikti atsakingai institucijai pasiūlymus persvarstyti atrankos išvadą, kiti poveikio aplinkai vertinimo proceso dalyviai: planuojamos ūkinės veiklos užsakovas, rengėjas bei planuojamos ūkinės veiklos subjektai per 10 darbo dienų nuo atrankos išvados gavimo dienos turi teisę pateikti atsakingai institucijai motyvuotą prašymą persvarstyti atrankos išvadą arba skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius) per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Direktoriaus įgaliota Poveikio aplinkai vertinimo
departamento direktorė

Justina Černienė

**APLINKOS APSAUGOS AGENTŪROS 2017-07-14 RAŠTO NR. (28.5)-A4-17344
ADRESATŲ SĄRAŠAS**

Zarasų rajono savivaldybės administracijai

Sėlių a. 22, 32110 Zarasai
Tel. (8 385) 37155, faks. (8 385) 37172,
el.p. info@zarasai

Zarasų priešgaisrinei gelbėjimo tarnybai

Donelaičio g. 1, LT-32128 Zarasai,
faksas: (8 385) 37 126,
el. p.: zarasai.pgt@vpgt.lt

***Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos
Utenos skyriui***

Utenio g. 5, 28248 Utena
tel./faks. (8 389) 59748
el.p. utena@heritage.lt

***Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos
Utenos departamentui***

S. Dariaus ir S. Girėno g. 12, 28240 Utena
tel./faks. (8 389) 61941
el.p. utena@nvsc.lt

UAB „Keljeras“

Melioratorių g. 15, Užtiltės k., Zarasų r
tel. (8 385) 56140,
el. paštas info@keljeras.lt

Žiniai:

Aplinkos ministerijos Utenos regiono aplinkos apsaugos departamentui

Metalo g. 11, 28217 Utena
el. p. utena@urd.am.lt